

BIOMEDICÍNSKÉ
CENTRUM

Mění nová definice sepse intenzivistická paradigmata?

Martin Matějovič

I. interní klinika
Biomedicínské centrum

Karlova Univerzita, Lékařská fakulta Plzeň
Fakultní nemocnice Plzeň

matejovic@fnplzen.cz

A. 19-letý muž se poraní na stehně při sportovní činnosti. Za 24 hodin je přivezen na příjmovou ambulanci rodinou pro bolesti poraněné končetiny, opakovaně zvrací, je schvácený.

B. 77-letý diabetik s anamnézou chronického onemocnění ledvin je přivezen na urgentní příjem pro několik hodin se rozvíjející zmatenost a dušnost.

C. 58-letá žena čeká na vyšetření neurologem pro dva dny trvající slabost končetin a celkovou nevůli, v částečně prodělá synkopu.

WIKIPEDIE
Otevřená encyklopedie

Paradigma je obecně přijímané schéma,
vzorec myšlení, či model.

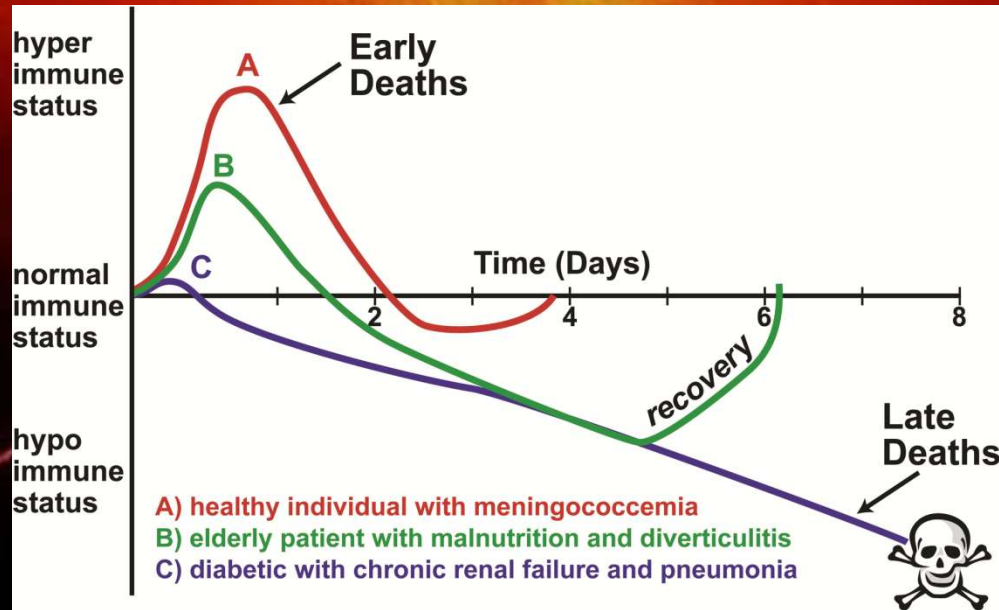
WIKIPEDIE
Otevřená encyklopedie

Definice je pokud možno jednoznačné určení významu nějakého pojmu.

- **1991 (25 let, sic!) + 2001 update**

Sepse je systémová zánětová odpověď organismu na infekci

Sepse = infekce + SIRS

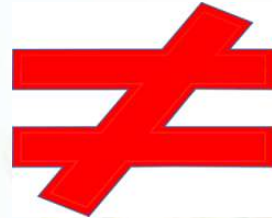
„SIRS-based“ definice

Co stačí k tomu, abychom měli sepsi?

Definice je pokud možno jednoznačné určení významu nějakého pojmu.

20 letý zdravý muž
Meningokoková sepe

80 letý dialyzovaný muž
Pooperační pneumonie

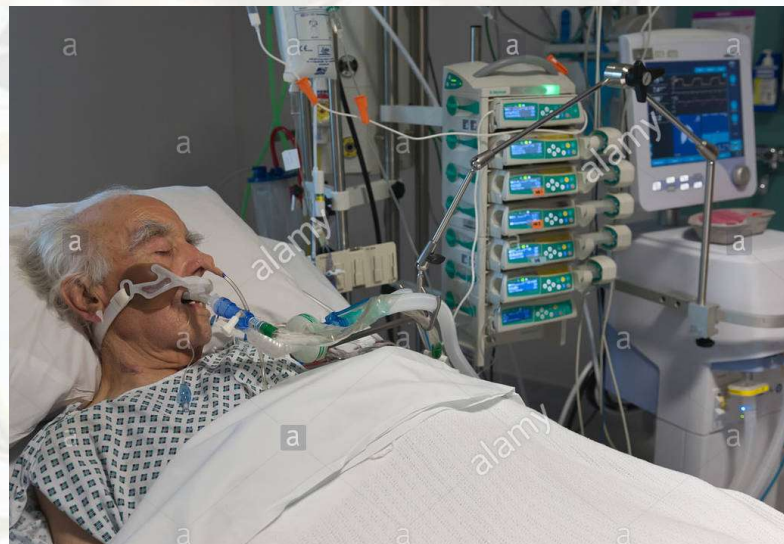

Co ale mají společného?

20 letý zdravý muž
Meningokoková infekce

80 letý dialyzovaný muž
Pooperační pneumonie

Oba stavy jsou spojeny s vysokým rizikem úmrtí

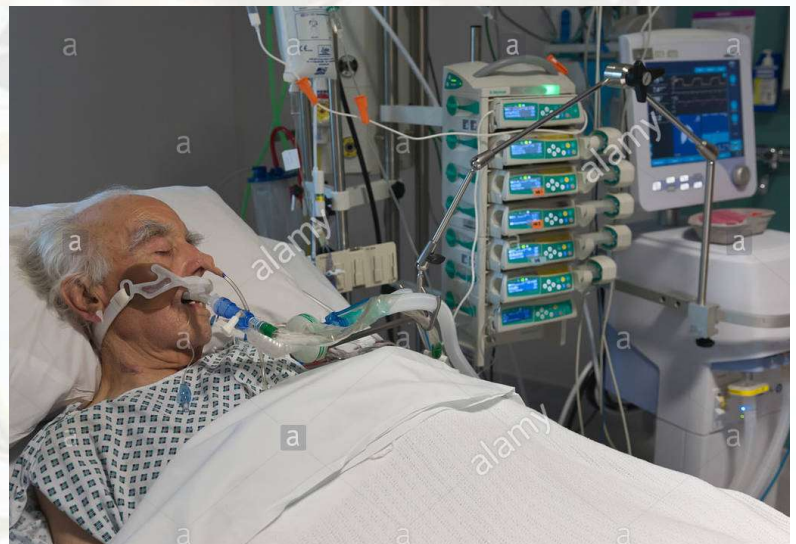

Co mají dále společného?

20 letý zdravý muž
Meningokoková infekce

80 letý dialyzovaný muž
Pooperační pneumonie

Klinická prezentace = závažná orgánová dysfunkce

Oba stavy jsou spojeny s vysokým rizikem úmrtí

Základní patogenetický rys a klinická prezentace =
závažná orgánová dysfunkce

■ Původní definice

Sepse je systémová zánětová odpověď organismu na infekci

■ Nová definice

Sepse je **život ohrožující orgánová dysfunkce** způsobená **deregulovanou odpovědí** hostitelského organismu na přítomnost **infekce**

Čemu dáte větší váhu?

Pacient s **infekcí** v příjmové ambulanci

- Tachykardie 110/min
- Teplota 38.6°C
- Leukocytóza 25
- CRP 120
- Čile komunikuje
- HR 78/min
- 37.1°C
- Leuko 12
- Trombo 50 tis.
- Nově s-kreat 350
- Zmatený

Paradigma je obecně přijímané schéma,
vzorec myšlení, či model.

Změna konceptu

SEPSIS I + II

Sepse

Infekce + SIRS

~~Těžká seps~~

~~Infekce + SIRS + org. dysf.~~

SEPSIS III

Infekce (SIRS +/-)

- v.s. adaptivní systémová odpověď

Seps

Infekce + org. dysfunkce

- Deregulovaná, maladaptivní odpověď na infekci

R.I.P.
SIRS

R.I.P.
SEVERE
SEPSIS

Jak vznikly?

1991, 2001
SEPSIS I, II

- Názor skupiny odborníků
- Žádný vědecký nástroj
- Arbitrární cut-offs

2016
SEPSIS III

- Data-driven konsensus
- 1 300 000 pacientů

Sepse a její nová definice: uživatelský návod

*Medicine is a science of uncertainty and an art of probability .
Attributed to Osler*

Sepse-3 = 3 klíčové klinické otázky: (aneb co potřebuji vědět u pacienta se susp. infekcí)

Je přítomna
infekce?

- klinické známky?(SIRS)
- laboratoř (CRP, PCT,..)
- zdroj?
- mikrobiologie?

Je infekce
„závažná“?
= je přítomna
orgánová dysfunkce?
„red flags“

Je přítomna
hypotenze?

Léčebná triád

1. Antibiotika
2. Kontrola zdroje
3. Tekutiny – korekce volémie

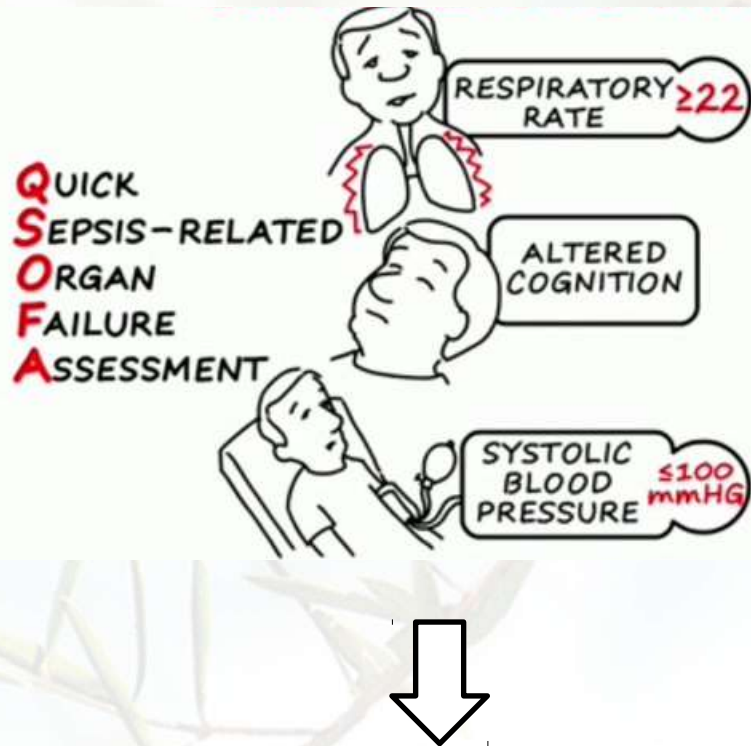

Stratifikace rizika

- ? ICU
- ? Další vyhodnocení

SEPSIS III – stratifikace rizika

- Riziko úmrtí
- Kdo má pacienta vidět kromě mě
- Kdo mi poradí co s ním

Čekání na změnu SOFA/qSOFA zpozdí léčbu sepse

1. platí pro SOFA stejně jako pro SIRS (1 z 8 nemá SIRS)
2. qSOFA méně než 2 **neznamená** „čekej s léčbou“

SEPSE = **infekce** + orgánová
dysfunkce

Léčebná triáda

1. Antibiotika
2. Kontrola zdroje
3. Tekutiny – korekce volémie

Stratifikace rizika

- ? ICU
- ? Další vyhodnocení
- Podpůrná péče

Nevysvětlená akutní orgánová dysfunkce

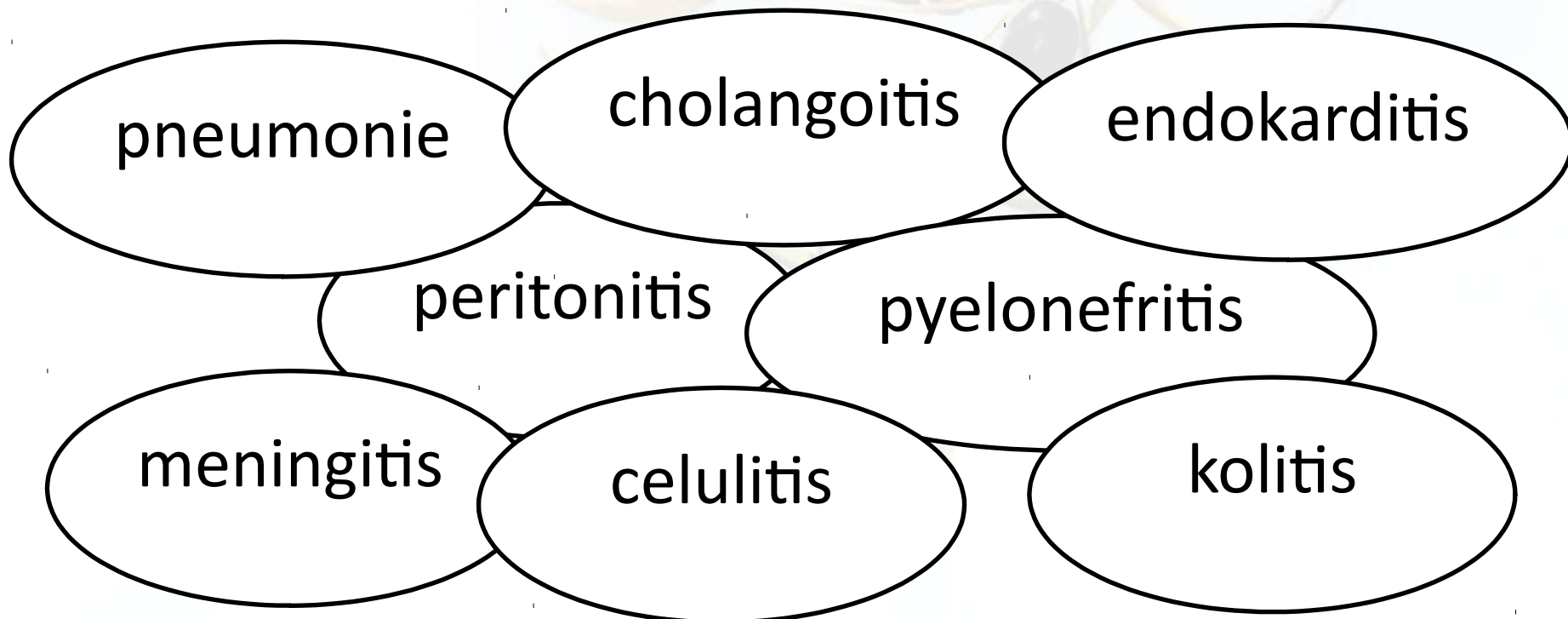
+ Infekce ?
(ne vždy jasné!)

Sepse

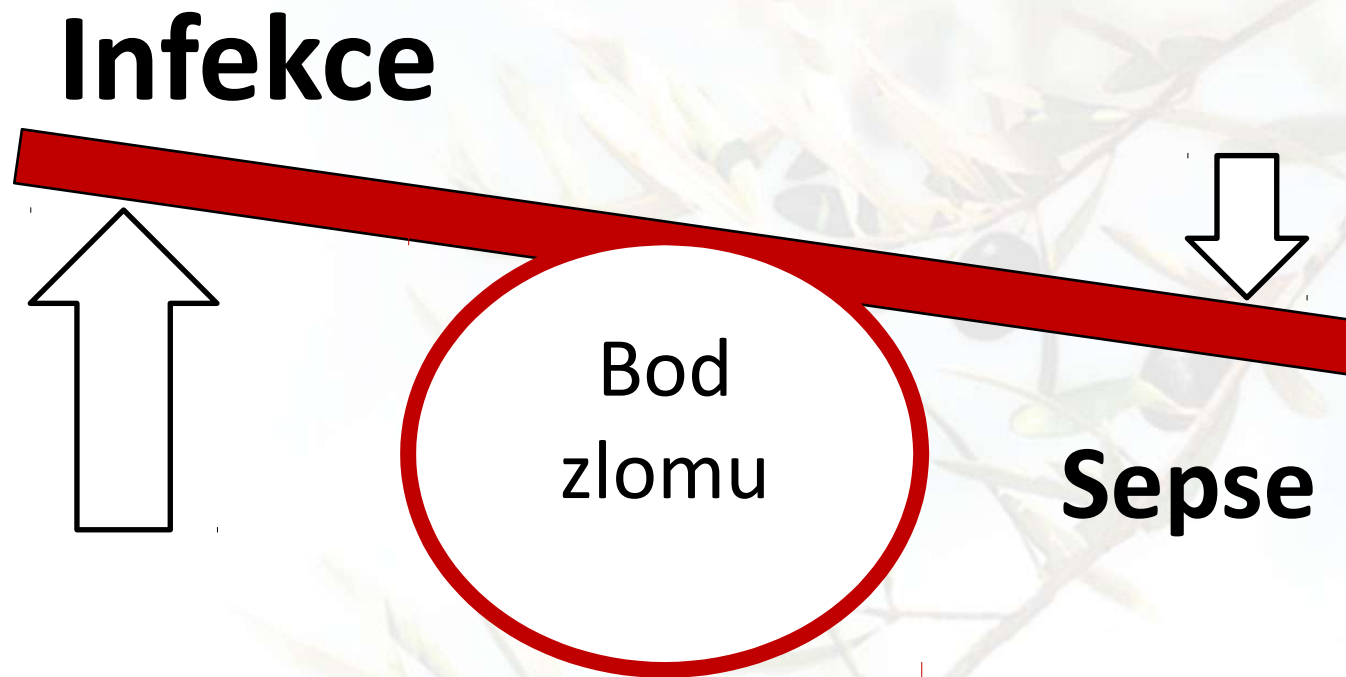
Nová definice/klinická kritéria a riziko pozdní léčby sepsy

(rozuměj dříve než bude orgánová dysfunkce klinicky/laboratorně manifestní)

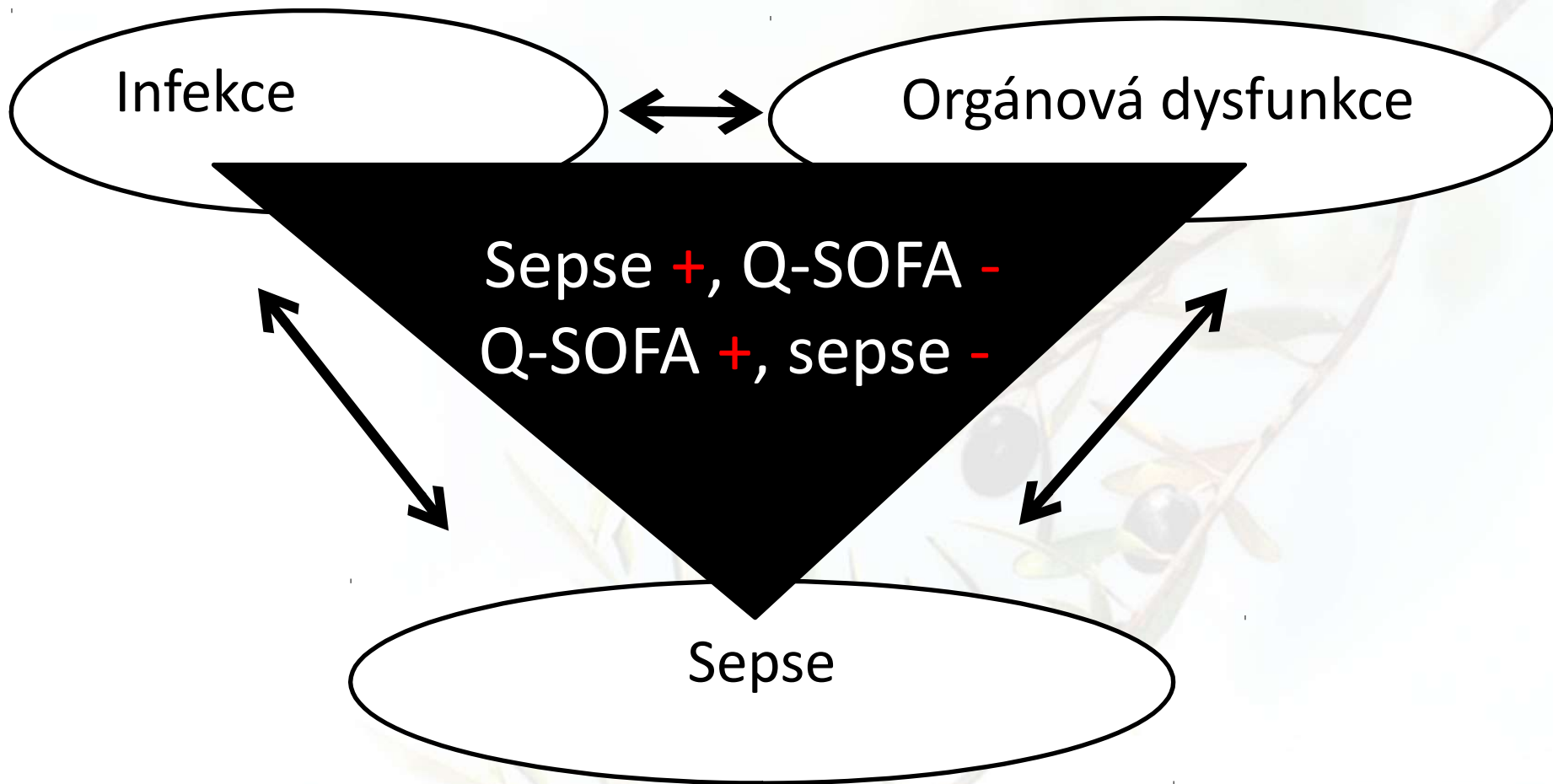
Infekční syndromy

Sepse není „vše nebo nic“

Bermudský trojúhelník sepsy

Cave: samotná Q-SOFA není prostou náhražkou SIRS,
je nástrojem k identifikaci pacienta s vysokým rizikem deteriorace

Go with your gut *aneb* šestý smysl v medicíně

„The right person, in the right setting
“

Sepse – jak ji poznat, na co se zaměřit aneb zpět k základům ve světle nové definice

Vnitř Lék 2016; 62(7-8): 568-574

Jan Horák^{1,2}, Martin Harazim¹, Thomas Karvunidis^{1,2}, Jaroslav Raděj^{1,2}, Ivan Novák¹, Martin Matějovič^{1,2}

- Hovoří srozumitelným jazykem, vrací pojmu respekt**
- Klade důraz na identifikaci rizikových pacientů a dává k tomu základní nástroj**
- Má pacienta vidět ještě někdo jiný než já?
  - Potřebuje pacient další opatření?

Desatero sepse ve světle nové definice

- Odlišení nekomplikované infekce od sepse
- Časně rozpoznání pacientů s vysokým rizikem
- Je imperativem urgentnosti – „medical emergency“
- V situaci nově vzniklé poruchy orgánových funkcí by měla být vždy zvažena infekce jako příčina zhoršení klinického stavu
- Vyhodnocení qSOFA společně s klinickými známkami periferní hypoperfúze a stanovením hladiny laktátu představuje základní úvodní nástroj pro bezpečnou triage pacientů s podezřením na sepsi.

- Nesplnění kritérií v rámci *qSOFA* nemůže pacienta s předpokládanou či potvrzenou infekcí automaticky vylučovat z úvah o rizikovosti a prospěšnosti z léčby na jednotce intenzivní péče.
- Nová definice neznamena změnu v doporučených léčebných postupech.
- Podceňovanou proměnou v úvodním vyhodnocení pacienta je hypotenze. Pozdní korekce hypotenze je silným nezávislým faktorem mortality.
- Pacient s přítomností uvedených „red flags“ vyžaduje aktivaci procesu/systému: příjmový lékař → intenzivista, lékař standardního oddělení → intenzivista.
- **Neléčíme ani definici ani kritéria ani paradigma, ale reálného pacienta**

INSTEAD OF RISKING ANYTHING NEW,
LET'S PLAY IT SAFE BY CONTINUING OUR
SLOW DECLINE INTO OBSOLESCENCE.

